

रुणद्धि पीडयति ॥ मृदु सिकताप्रायं ॥ सोत्सेधमुच्छ्रायवत्तीरं ॥ अंबुरयो नदीवेगइव ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ममचित्तां लक्षयामासेत्यन्वयः ॥ एवंचित्तया शल्यं नोद्धरतीति ज्ञात
वान् परमार्थः शास्त्रतत्त्वं ॥ परमार्तवदिति पाठे परमार्तः सन्नित्यर्थः ॥ ४८ ॥ क्षयं शक्तिक्षयं गतः प्राप्तः विवृत्तांगः परावृत्तनेत्रः ॥ अचेष्टमानः हस्तपादादिचेष्टारहि
तः ॥ धैर्येण शोकं संस्तभ्याहं स्थिरचित्तो भवामि ममचित्ते मोहो नास्तीत्यर्थः ॥ अतो यद्वदामि तत्शृणुइत्यर्थः शोकं ब्रह्महत्याभिजं संस्तभ्य त्यक्त्वा ॥ अधुना स्थिरचित्तो भ

रुणद्धिमृदुसोत्सेधंतीरमंबुरयो यथा ॥ सशल्यः क्लिश्यते प्राणैर्विशल्यो विनशिष्यति ॥ ४६ ॥ इति मामविशच्चिंता तस्य शल्यापकर्षणे ॥

दुःखितस्य च दीनस्य मम शोकात्तुरस्य च ॥ ४७ ॥ लक्षयामास सक्त्रपि श्रितां मुनि सुतस्तदा ॥ ताम्यमानं समां कृच्छ्रादुवाच परमार्थवि

तु ॥ ४८ ॥ सीदमानो विवृत्तांगो चेष्टमानो गतः क्षयं ॥ संस्तभ्य शोकं धैर्येण स्थिरचित्तो भवाम्यहं ॥ ४९ ॥ ब्रह्महत्याकृतं तापं हृदयादप

नीयतां ॥ न द्विजातिरहं शजन्मा भूते मनसो व्यथा ॥ ५० ॥ शूद्रायामस्मि वैश्येन जातो न रवराधिप ॥ इतीव वदतः कृच्छ्राद्वाणाभिहत

मर्मणः ॥ ५१ ॥ विघूर्णतो विचेष्टस्य वेपमानस्य भूतले ॥ तस्य त्वाताम्यमानस्य तं वाणमहमुद्धरं ॥ ५२ ॥ समा मुद्दीक्ष्य सं त्रस्तो जहौ प्राणां

स्तपोधनः ॥ ५३ ॥ जलार्द्रगात्रं तु विलप्य कृच्छ्रं मर्मव्रणं संततमुच्छ्रु संतं ॥ ततः सरध्वांतमहं शयानं समीक्ष्य भद्रे सुभृशं विषण्णः ॥ ५४ ॥

इत्यार्षे श्रीरामायणे वा ० आ ० अयो ० त्रिषष्टितमः सर्गः ॥ ६३ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ वधमप्रतिरूपं तु मह

र्षस्तस्य राघवः ॥ विलपन्नेव धर्मात्मा कौसल्यामिदमब्रवीत् ॥ १ ॥ वेति पाठांतरार्थः ॥ ४९ ॥ अतो ब्रह्महत्याकृतं तापं क्षयं अर्धर्चादि स्तापशब्दः

॥ ५० ॥ वैश्येन शूद्रायां जातः करणः इतीव इत्येवंजातीयकं ॥ ५१ ॥ आताम्यमानस्य ताम्यतः ॥ व्यथया संकुचितान्गस्येतियावत् ॥ उद्धरं अडभाव आर्षः ॥ ५२ ॥ सं त्रस्तः

प्राणहरत्वात् ॥ तपोधनस्तत्कुमारः ॥ ५३ ॥ कृच्छ्रं मर्मव्रणं प्राप्य विलप्य च संततमुच्छ्रु संतं सरयूतीरे मृत्वा शयानं वीक्ष्याहं भृशं विषण्णो भवामिति कौसल्यां प्रति उक्तानुवादः

॥ ५४ ॥ इति रामाभि ० त्रिषष्टितमः सर्गः ॥ ६३ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ वधमिति ॥ राघवो दशरथः ॥ वधं स्मृत्वा पुत्रं प्रति विलपन्नेव कौसल्यामिदमब्रवीदवदत् ॥ १ ॥